

[Frede Nielsen.]

men finder det nødvendigt for Klarhedens Skyld at sige lidt om visse Stadier og visse Udslag, navnlig fra den allersidste Tid — jeg mener det berettiget og nødvendigt med et kort Overblik. Jeg minder da i ganske faa og korte Sætninger om Sommerens skarpe Polemik om dette Problem, en Polemik, der blev saa skarp, netop fordi Sagen blev lagt op, som den gjorde fra visse Kredse. Den blev lagt op, som om det blot beroede paa det danske Folks Ønske, som om det blot var en Viljessag fra det danske Folks Side at faa hele dette Spørgsmaal klaret. Efterhaanden blev denne Debat dæmpet, dels saa man mere og mere klart de meget store Vanskeligheder, der taarnede sig op, dels fik man mere klart Øje for den værdifulde Enighed, der var i det danske Folk paa en Række Omraader, og forstod, at denne værdifulde Enighed ikke fremmedes, men led Skade ved en alt for voldsom Form og Tone.

Forholdet er nemlig det, at denne Enighed i Folket faktisk laa aabenbar fra den allerførste Tid; der kom i en Række danske Blade, ogsaa socialdemokratiske Blade, Artikler umiddelbart efter Befrielsen, hvor man trak disse Linier op, Beredvilligheden til at hjælpe paa mange Omraader. Det fremgik yderligere klart — denne Linie — af den første Forespørgselsdebat her i det høje Folketing. Der var, synes jeg, i alt dette et frugtbart Grundlag at bygge paa, og det forlenede hele dette Grænseproblem med en Styrke, der til en vis Grad savnedes i 1919—20. Derfor finder jeg det meget mærkeligt og meget beklageligt, at visse Partier i Efteraaret løftede Problemet ind i den snævre partipolitiske Strid.

Det skal jeg ikke sige mere end nogle faa Sætninger om. Jeg tænker ikke her saa meget paa Dansk Samling, der jo i dansk Politik kun spiller Sektens Rolle, men jeg tænker paa det nuværende Regeringsparti. Jeg skal ikke gentage, hvad der blev sagt om Tingene under Finanslovdebatten, men kun minde om, at fast i Erindringen fra denne Debat staar Citater fra Taler af ledende Venstrepolitikere, der mere eller mindre aabent lovede dansk Aktivitet med Hensyn til ændrede statslige Forhold Syd for Grænsen. Man lovede det i en Situation, der laa lige saa uklart, lige saa kompliceret og vanskeligt som i Øjeblikket. Overtagelsen af Regeringsansvaret stemte til Forsigtighed, og det var lykkeligt, men vi mærkede ikke lige straks den Overlegenhed i Holdning og Behandling, som en Sag af saa vældigt Format maatte kræve. Den Finanslovdebat,

der blev ført, kunde være blevet, paa Trods af en uundgaelig Diskussion, en Konstatning af det danske Folks og de danske politiske Partiers Enighed i næsten alle disse Problemer. Der blev under denne Debat fra alle Partierne lagt Vilje for Dagen til at tale klart ud om deres Stilling. Der blev fra alle danske Partier givet Understregning af en næsten betingelsesløs Vilje til at hjælpe Danskheden i Sydslesvig. En saadan Konstatning vilde have haft stor moralsk og psykologisk Betydning, men det blev der ikke Tale om, og jeg maa sige, at Ansvarret herfor først og fremmest maa være den høje Regerings. Jeg har fundet det nødvendigt at trække disse Linier op, og jeg nærer det Haab, at man maa kunne finde Tilskyndelse til stærkere at understrege det samlende end udadtil at fæstne Indtrykket af det skillende.

Nu drøfter Tinget atter Problemet, og lad os denne Gang fastslaa det samlende i vor Holdning over for de Problemer, der foreligger. Den højtærede Udenrigsminister har haft hele Folket, alle Partierne bag sig — jeg synes, det maa være Indtrykket af Rigsdagens Holdning —, og jeg tror, det vil være af overordentlig stor Værdi for hele Folket og især for Sydslesvigs Danskhed, at denne Samling understreges. Men samtidig dermed fortsætter visse danske Kredse med en meget uheldig Arbejdsmetode. Det er Danske med varme Hjerter for Sagen, med Vilje til at gøre noget, men aabenbart med mindre Sans for Saglighed og Nøgtternhed, end ønskeligt er. Netop i denne Tid er Sydslesvigsk Udvalg ude i det, jeg vil kalde en meget stærk Offensiv. Man har, som det fremgik af den højtærede Formands Oplæsning ved Begyndelsen af dette Møde, indleveret en Adresse med rundt regnet 500 000 Underskrifter, der gaar ind for en særlig dansk Aktivitet.

Det er et stort Tal, men det er dog næppe 25 pCt. af alle Vælgerne. Jeg vil om denne Adresse sige noget, som jeg bygger paa personlige Erfaringer og Oplevelser. Det er ikke underligt, at jeg, da jeg nu har den Plads dernede i Sønderjylland, som jeg har, har maattet tale ved en Mængde Møder Landet over om dette Spørgsmaal; jeg har da oplevet mange Gange, med hvilken Uansvarlighed man er gaaet frem. Jeg kunde nævne ganske bestemte Tilfælde, hvor man sad bænket ved disse Møder ved lange Borde, og hvor, inden Mødet begyndte, disse Lister blev sat i Cirkulation, og hvor man, medens man hyggeligt underholdt sig med Naboen, underskrev Listerne. Saa kom Mødet, Talerne kom. Efter Mødet er